THORIO
HYMNUS
TOBACO

LOND.
1651

FORTES FORTUNA JUVAT

50 51296|A

Contains both English & Latin Editions

James J Bell

Erased

BOUND BY W. PRATT

HOS

SAB

THORIUS

63033

HYMNUS TABACI,

AUTORE

RAPHAELE THORIO.

Editio Nova, Multò Emendatior.

LONDINI,
Excudebat *T. N.* pro *Hum. Moſeley*, apud inſignia Principis in Cœmiterio D. *Pauli.*
1651.

LECTORI.

Biennium fere eſt, Amice Lector, ex quo vetuſtiſſimum de Pæto opus, quibuſdam tamen, vel incuriá, vel otius inſcitiá, diſtortum, neq; parvá ui parte mutilum, in manus noſtras in-idit: quod cum plurimorum calculo pprobaretur, & exquiſitiſſimis quorun-am ſe palatis approbaſſet, nullo modo iutius premendum nobis videbatur. æterum cum emendatius exemplar ha-tenus deeſſet, ab Autore, licet nec de ecie tum nobis noto, petere illud non e-ebui. Qui, ut eſt mirificè humanus, oto ac petitioni noſtræ protinus ſub-ripſit. Itaque exemplar, partim ad in-

eudem revocatum, partim media plu- parte auctum, ad nos miſit. Cui co- mites, feſtivitatis atque urbanitatū pleniſſimas, adjunxit: literas nimirū quas editioni huic ſi præfationis vice in ipſo limine præmitterem, neque ab- re, neque abs argumento alienum me fa- cturum arbitrabar. Abſit enim, ut la- bores aliorum mihi putide adſcribam; abſit ut vel in muſtaceo laureolam, v- gloriam ex fumo quæram. Autor oper- eſt Raphael Thorius, ut Medicus, quiſquam hodie, præclarus, ita & P- ëta non vulgaris. Argumentum quide- leve ac ludicrum videtur, verum qu- à tali Medico tractatum, non delect- modò, ſed & docet. Niſi ſi quis v- ſummo Fracaſtorio Siphyliden objic- audet, qui ex argumento prope infa- fami-

famam ſibi peperit: & talem quidem, qualem nec ex arte Medicâ, ſi eruditis fides hic habenda: niſi quod & ex eadem arte illud, cum qua feliciſſimè poëſin junxit. Pæti originem acceptam Baccho ferri hic videbis: quam appoſite, non poſſunt, niſi fallor, ignorare, qui Plerumque alternis admiſcent pocula fumis. *Tu, Lector, fave operi ac fruere, &, ubi interiore Pæti nota animum ſubinde recreaveris, verſiculi iſtius memor eſto,*

Uſus habet laudem, crimen abuſus habet.

LUD. à KINSCHOT.

Raphael Thorius

D. LUDOVICO à KINSCHOT S.P.

PRo tam inſperato bono gratias ago, ut poſſum, maximas, Vir Clariſſ. non tibi tantùm, ſed & viris magnis D. D. Rutgerſio & Heinſio, quòd inter vos opiparè ſum epulatus; non ut conviva ſolùm, ſed etiam ut parochus: ſiquidem ex luſibus meis acceſſit aliquid veſtræ feſtivitati. Nunquam equidem ſperaveram tam dextrum in illo poëmatio Apollinem, ut talibus palatis placeret, nec ut ſedecim annorum ætatem ferret fœtus in auras temere projectus, non conſilio conceptus, non cura formatus. Quando tamen bono ſuo fato tam amicos invenit ſuſceptores, non fraudabo illum ſui genii beneficio, nec vos veſtra expectatione. Immo vero liberalius agam

agam cum liberalibus; adjuncto fratre juniore paulo curioſius compoſito. Utrumq; veſtro omnium arbitrio expono, & permitto. Edite in lucem, quando putatis placere poſſe: ſed editum fovete; patri, ut cœpiſtis, favete, & contra Catonum cenſuram defendite ludentem inter pueros ſenem. Quod autem rem aliis amicis negatam vobis concedo, rationes fuerunt locus & perſonæ. Crimen hîc eſt inter nos eſſe Poëtam, nec ſani cerebri habetur qui poſt primam lanuginem in Parnaſſo ſomniat. Vobis iſtic alia eſt ſententia, quibus placent Muſæ etiam cum ſua canitie: qui delirii accerſitum Sophoclem lectâ ejus tragœdiâ abſolvitis. Porro in hoc literarum genere Reges cùm ſitis, meritò Judicum partes ſuſtinetis, ut nemo auſit veſtris arbitriis derogare. Atque hoc me in periculoſa alea conſolatur, quod quem ſemel veſtro calculo approbaveritis, nemo audebit condemnare. Tibi verò, Vir præſtantiſſime, iterum atque iterum gratias ago, quod de facie ignotum tam amicè compellaſti, quod

me tuo amore dignum putaſti, quod denique fœtus miſelli curam ſubire dignaris. Ut referam, nil aliud poſſum, quàm ut petitioni tuæ ſubſcribam, quod lubens volens facio. Mitto igitur priorem Hymnum correctum: cui, adaucta ſupellectile, ſecundum adjunxi. Mallem utrumq; inſcribi Libri nomine, quàm Hymni. Cæterum magis ſollicitè excuſarem hujus operæ levitatem, niſi argumentum cum arte mea conveniret. Utut ſit, nunqnam pœnitebit tantis auctoribus in ſcenam prodiiſſe. Epigramma tuum elegantiſſimum in fronte apparere gaudebo, ad operis & opificis ornamentum: qui tibi in hoc amicitiæ veſtibulo animum & manum in pignus alternæ ſinceritatis porrigit. Vale. Londini 18 Febr. 1625.

CASTO.

PASTORIS DVRANTIS, MEDICI, Civiſque Romani, in Tabacum Herbam, ex Luſitania ab Illuſtr. Card. S. Crucis Romam aſportatam Epigramma.

NOmine quæ ſanctæ Crucis Herba vocatur ocellis
Subvenit, & ſanat plagas, & vulnera jungit:
Diſcutit & ſtrumas, cancrum, cancroſáque ſanat
Vlcera, & ambuſtis prodeſt, ſcabiémque repellit,
Diſcutit & morbum cui ceſſit ab Impete nomen,
Calfacit, & ſiccat, ſtringit, mundátq; reſolvítque,
Et dentûm, & ventris mulcet capitíſque dolores.
Subvenit antiquæ tuſſi, ſtomachóque rigenti
Renibus & ſpleni confert, uteroque venena
Dira ſagittarum domat, ictibus omnibus atris
Hæc eadem prodeſt, gingivis proficit, atque
Conciliat ſomnum, nuda oſſáque carne reveſtit:
Thoracis vitiis prodeſt, pulmonis itémque,
Quæ duo ſic præſtat non ulla potentior Herba.
Hanc Sancta crucius Proſper, cum Nuncius eſſet
Sedis Apoſtolicæ Luſitanas miſſus in oras,
Huc aſportavit Romanæ ad commoda gentis,
Ut Proavi ſanctæ lignum Crucis ante tulere,
Omnis Chriſtiadam quò nunc Reſpublica gaudet,
Et ſanctæ Crucis illuſtris domus iſta vocatur,
Corporis atque animæ noſtræ ſtudioſa ſalutis.

Omni-

Omnibus Pæti-Sugis.

MOrbifugæ vires plantæ, miracula ſtirpis
Cælitus oſtenſæ, partes diducit in omnes
Thorius, & primo fumos orditur ab ovo.
Vos quibus ad Pætum vigilanti ſtertere naſo,
Fumigeriſque placet replere vaporibus auras,
Ore favete omnes. Cœlo delabitur alto
Planta beata, udo non aſpernanda cerebro;
Scilicet in medijs habitat vis enthea fumis,
Et parvo ingentes clauduntur cortice vires.
Ludicra narrantur; ſed & hæc quoque ſeria ducunt;
Veraque ſub ficto latitat ſapientia Pæto.

LUD. à KINSCHOT.

In

In Pætologiam *Doctiſſimi* Raph. Thorij D. M.

Amici intimi.

Quod jam ſumma procul villarum culmina fumant,
Quod fumos bibit omnis ager, bibit omnis ab Aula
Ad caulam fumoſa domus, quod paſcere fumos
Fumoſos equitum cum Dictatore magiſtros,
Quod pueros fumare juvat, fumare puellas,
Mollius indignor: quin tecum ignoſco puellis
Et pueris, aulis, caulis, equitumque Magiſtris.
Prime pater Pæti, fumantum gloria, THORI,
Non fumum ex fulgore, ſed ex fumo dare lucem
Sedule; Te pretore magis lippire decenter
Quam lachrymâ ridente putant; jucunda cuique
Te Medico tuſſis cui nec pituita moleſta eſt,
Creditur inſtantes membris emungere morbos.
At mihi quod ſacra latet in vertigine multo
Præcipuum eſt; Hos te calices feciſſe diſertum:

Hæc aliquid certe fumo facundia debet.
Facundi calices, felix vertigo, ſaliva
Nobilis, inſignes lachrymæ, gratiſſima tuſſis.
Me quoque, ſi parcè videor laudare merentes
Inſolitas calicumque ſuper præconia laudes,
Me quoque vicinis afflatum credite fumis,
Et ſicco titubare mero; brevis iſte futurus
Eſt furor: exierit ſenſim veſania primi
Turbinis, aggrediar ſtabilis de nare tepenti
Fundere cum fumis quæ vos per ſæcula vectent
Verba vetentque mori, nolint Jovis ira vel ignes.
Pro fumi! ſed & hic furor eſt; ignoſcite vobis,
Fumoſoque mihi: ceſſem fumare, tacebo
Sobrius, & ſapiam, labris encomia, linguâ,
Dentibus occludam: quid enim, ſi THORIUS *unum*
Arguit ipſe ſui reliquum feciſſe ſtuporem?

IN EANDEM.

Carmina ſputantur fumi potoribus, audi
Maſſiliæ ſi quem fumea vina juvant,
THORIUS *exemplo docuit ſpumantia multum*
Pocula, fumantes omnia poſſe tubos.

CONSTANTER.

Raphaelis

Raphaelis Thorii

DE PÆTO SEU TABACO

Liber Primus.

INnocuos calices, & amicam vatibus herbam,
Vímque datam folio, & læti miracula fumi
Aggredior. Tu qui cenſu decoratus Equeſtri
Virtutem titulis, titulos virtutibus ornas,
Antiquum & Phœbi nato promittis honorem,
Tu Paddæe fave: nec enim præſtantior alter
Morbifugæ varias vires agnoſcere plantæ,
Inque tubo genitas haurire & reddere nubes.
Da puer accenſum ſelecto fictile Pæto,
Ut Phœbum ore bibam: quis enim ſine fumine Pæti
Digna canat Pæto, & tantis ſe comparet auſis?
Non inventa homini humanos adolevit in uſus
Nobilis herba, patri ſed primùm viſa Lyæo,
Cum madidus ſiccos thyrſo ſubduceret Indos,
Notuit, ad ſeros & claruit inde nepotes.

Forte

Forte per æſtatem réſquis arentibus hoſtes
Norat in inſidiis meditari prælia Bacchus,
Arma jubet celeréſque jugo ſubjungere Lynces,
Baſſaridáſque ſequi; Silenum accedere curru
Mandat & in pugnam totis exardet habenis.
Pone ſequebantur lixæ jumentáq; multo
Tarda onere, & lentis congeſta viatica plauſtris,
Et claudus ſenio Sileni vector Aſellus:
Dúmq; volat furiata phalanx, inimicáque quærit
Agmina, per vaſtas & laſſa vagatur arenas,
Dira fames, urgétque ſitis, defectáque ſucco
Membra labant, deſunt ipſi ſua munera Baccho;
Amphora Sileni curru ſubverſa jacebat
Amplo exhauſta ſinu; ſitienti ambuſta dehiſcunt
Ora Seni, ardentes dum ducit hiatibus auras:
Mænades, & Satyri, multúmque proterva juventus
Impatiens ſcrutatur aquas per viſcera terræ,
Nequicquam; de ſe tandem ſibi pocula quærunt,
Et ſalſum potant, quem dat veſica, liquorem;
Pocula ſpurca nimis; ſed & hæc quoq; pocula deſunt
Increſcente ſiti, venis & deficit humor.
Spes tum acciſa omnis, faciéſq; miſerrima rerum
Apparet; toſtas alii de faucibus atris
Exhalant animas: alii per mutua fundunt
Vulnera, quem rapiant ante ultima fata, cruorem.
Jámque acies moribunda cadit, quum valle remota
Eminus obſcuri facies confuſa vireti
Viſibus occurrit dubiis: túmque Evius altum

Incla-

clamans; duremus, ait, tantiſper in armis,
Socii, optatam vicina in valle ſalutem
ſpicio: hic lentos toto conamine greſſus
ccelerant, renuúntq; mori, venáſque ſupremo
nguine manantes, animæ ſpiracula claudunt,
tque propinquabant, altis ſe prodit opacum
ipitibus nemus, & foliis ſpectabile vaſtis.
uge! meis, clamat, cognatam vitibus herbam
gnoſco, munúſque Deûm; ſed plura volenti
arda manus, latas tenero de caudice frondes
arpit, & ignoto latrantia viſcera ſucco
emulcet; viridis ſtillat ſub dentibus humor.
on tamen oblatas Sileni provida virtus
ræcipiti vorat ore dapes, ſed cautior uſu
æret ab exemplo documenta abſtemius optans.
ec mora: quis patulis lateat ſub frondibus error;
ventus docuit: totis (mirabile) caſtris
vomitur, caditúrq; velut cum gurgite pleno
ngruit admiſſi miranda potentia Bacchi;
olvitur in gyrum tellus, cœlúmque videtur
ubibus adductis ſurgenti occurrere terræ:
um ſopor obrepit, ſomníque invicta cupido
Germanam dubia præſagit imagine mortem;
Capripedes mediis diffuſos ſtertere arenis
ernere erat, disjecta ſolo defeſſa furentum
Membra Mimallonidum devota jacere ſepulcro.
Mox ubi diſcuſſo longi languore veterni
lenior ex adytis in ſingula membra recurrit

Spiritus

Spititus, amiſſæ redierunt corpore vires
Surgere tunc alacres pedibúſque inſiſtere firmis,
Et fulgere oculis,thyrsúmq; vibrare lacertis
Fortibus, abſentéſq; laceſſere vocibus hoſtes.
Attonitus monſtro, non huc ſine numine,amici,
Appulimus,Silenus ait: nec dona Deorum
Deſpicite, ingenitas vires,nec nomina Bacchi,
Nec pudeat certa ſalvos à morte fateri
Cœlitus oſtenſo vitam debere Tabaco :
Adveniſſet enim languentibus integer hoſtis,
Victa ſiti manus hæc cecidiſſet victima ferro,
Tinctáque veniſſet victoria ſanguine nullo;
Nunc veniat, validáſq; manus animóſq; viriles
Sentiat, &, ſi mens ſuadet, fera prælia tentet :
Sed rationis opus; ſuperum nec munera cœco
Contemeranda uſu, ſi quid ſapit iſta ſenectus,
Viribus eximiis permiſtum in ſtirpe venenum
Delitet : in ventrem virides ne mittite ſuccos,
Mandite nec folia ingeſtis confuſa ſalivis :
Virus ineſt crudis : æſtivo Sole recocta
Credibile eſt tutos præbere halatibus hauſtus;
Nec ventri, ac cerebro (ſi tecta evolvere fas eſt)
Pabula grata reor, ſubtilibus eruta fumis.
Quare agite, O juvenes, tam digni muneris aptos
Ingenio, & rapidis extundite mentibus uſus.
Dux ego veſter ero; quid mens dictaverit, omnes
Accipite; arentes prolixa uredine frondes
Comminui manibus jubeo,cannáq; reponi,

Pro-

Protinus educto radiis ſolaribus igne
Contingi, & poſitis adverſa parte labellis
Exſucti calidas nubes adducere fumi,
Ocyus ut poſſint cerebri pervadere flexus,
Vinosíſq; leves recreare vaporibus auras.
 Dixerat: hinc Satyri teretes aptare cicutas;
Deciduas alii ſicca fuſcedine frondes
Frangere: pars tubulos arſuro pulvere complet,
Pars ſtricto ore trahit (riſúmq; ſodalibus affert)
Pulvercum flumen, tuſséſq; inducit iniquas.
Ipſe pater fremitus vana & conamina riſit.
Igne carent, ignem votis ardentibus optant.
Ecce Senex denſum,quod habebat mantica, vittum
Depromit, vafri inventum ſubtile Prometheî
Furati æternas cœli de fornice flammas.
Hic latet ignis,ait: ſuſcepto & Sole rotundum
Molliter acclivi depreſſum in vertice centri
Frondibus admovit Phœbo penetrabile vitrum.
Cuſpidis in morem radiis concurritur,auctus
Inde calor ſenſim ſerpit,fomentáq; circum
Arripit,& fumo vicinum nuntiat ignem.
Applaudunt Satyri fauníq; ſenémq; magiſtrum
Attollunt humeris,vocéſq; ad ſidera tollunt;
Ipſe cavam ante omnes accommodat ore cicutam,
Leniter adducit nebulæ mirabilis hauſtus,
Et ductos patulis fumos è naribus afflat.
Nec mora,per motus ſubita dulcedine, toto
Corpore diffuſum ſentit geſtare vigorem,

Ut ſolet à noti fœcundo flumine Bacchi
Serpere paulatim non intellecta voluptas.
Ora madent: non ſalſa ſitis,non vexat acerba
Eſuries, vomitúſve: levi vertigine tantum
Crura vacillare, & ſupremam udeſcere frontem
Percipit, illæſus ſed & hæc vaneſcere gaudet.
Tum vacuas denſa Pæti porrectus in umbra,
Omnigenûm ut patuit fœcunda ſcientia rerum,
Dulcibus abſumit lentas ſermonibus horas,
Explicat ingentes opulentæ mentis acervos,
Ludenti & ſimilis Naturæ arcana recludit,
Implicitos memorat ſphæris cœleſtibus orbes,
Compagémque hominis, terræ & miracula pandit,
Addit & oraclis docti libamina fumi.
Fumantem ſequitur circum diffuſa juventus,
Ipſa novis operata tubis, fumóque fragranti;
At rudis ora vomit naſo reddenda patente
Nubila cum multa tuſſi lachrymiſque jocoſis,
Ridicula appreſſis animam quæ claudere labris
Neſcit, pérque cavas iterum depellere nares;
Docta ſed exemplo grandævum æquare magiſtrum
Efflando ſatagit, replétque vaporibus auras;
Dúmque hilares animis læta vitulantur in herba,
Ecce venit feſſis longum expectata miniſtris
Annona, & multo ferventia dolia vino.
Clamores geminant, verſíſque ad cantica cannis
Gaudia agunt,epulíſque favent, multúmque vocatis
Jumentis, reducíque ſenis gratantur Aſello:

Indul

ndulgent Cereri primó, tum Maſſica libant,
iteáque admiſtis alternant pocula fumis;
uncta fremunt fumo, cantu, miſtíſque choræis;
onec dulcem oculis fudit nox alta ſoporem.
Poſtera ut illuxit lætis aurora, feríque
dmonuit belli ſecuras pace phalanges,
enæus pater, & Sileni cana ſenectus
xtimulant, ſi quos feſtivi heſterna diei
regit luxuries, animóſque hortatibus addunt.
at poclis genióque datum; nunc prælia mentes
ollicitant; poſitas aſſumite vultibus iras,
t forte inſtanti dextras componite pugnæ,
ec vigil incautè palantibus ingruat hoſtis,
t cadat ipſa ſuas cædes non ulta juventus.
ec virtus equidem nobis incognita veſtra eſt,
Socii, magnis neque non confidimus auſis,
ed nocet ignavas quamvis contemnere turmas,
ecuróſque mali ignotos incedere terris.
npavidi ergo animis ſedato inſiſtite greſſu,
eu mala nos iterum letho penuria mulctet,
gmine compoſito lenti procedite, Pæto
on ſine contrito, promptíſque ad labra cicutis,
t levibus fungis, ſervato & reſtibus igne;
oc animi ſurgent ad prælia, nubibus iſtis
rodigiique nova ſpecie terrebitur hoſtis.
te viri, famam & factis ſperate perennem.
ixerat: aſſenſum properant applauſibus omnes,
ſibi quiſq; ſuo ſtationem corpore ſervat.

Arduus in curru medio pater agmine Bacchus
Eminet,impexi tergo Silenus aſelli
It comes, haud ejuſdem bellax,nec idoneus armis,
At bonus eloquio, & ſubitis dare tuta periclis
Conſilia: æquales utrimq; excurrit in alas
Denſa acies, hoſtémq; animis pugnacibus optat;
Nec procul hoſtis abeſt: vicini vertice montis
Oppoſito emergit, ſummíſq; haſtilibus extat.
Baſſaridis calido ferveſcit pectore ſanguis,
Ærea ſiſtra manu quatiunt, & tympana pulſant,
Vino acuunt iras reſides, hauſtóq; Tabaco
Excludunt lethi faciem, ſuaque agmina circum
Nube tegunt atra: ſpirantes naribus ignem
Procedunt: medio glomeratur in æquore nimbus
Igne micans, tonitruq; fero, fumóq; ſtupendus.
Oſtento attonitos ſubitus pavor occupat Indos,
Non homines ſed furva rati de faucibus Orci
Numina, conſternati animo certamen iniquum
Detrectant trucibúſq; timent confligere monſtris.
Pars fugit,& poſitis quærunt velocius armis,
Quam dare victoris mallet clementia,vitam;
Pars orat veniam, parere & juſſa modeſtis
Imperiis patiente jugum cervice capeſſit;
Sed pudet erroris,ſtulta & formidine tactos
Extimuiſſe piget vani ſufflamina fumi;
Libertate dolent ſerva; ſolatur at illos
Indulgentis heri condita lepore poteſtas,
Et victoris amor: ſimili diſcrimine victos

Victo-

Victoréſq; videt bellis utrinque remiſſis
Una dies miſcere epulas, Bacchúmq; ciere,
Et ſimul alternis fumum potare cicutis;
Mirantur bona nata domi, nec nota queruntur,
Et nebulas animi jucundis nubibus arcent.
Atque hæc prima fuit mortales ſtirpis in uſus
Notitia, hæc late noti conabula fumi.
Jam quæ vis lateat plantæ, quibus apta bibendo
Corporibus, quibus & pugnet contraria morbis,
Muſa refer, geniúmq; novo concede labori.
In primis non una ſubeſt natura ſtupendo
In folio: adverſis dives virtutibus omnem
Exuperare fidem gaudet, ſtirpéſq; beatas
Provocat: hellebori robur, rheabarbara duras
Solvere nata alvos, facientem gaudia vitem,
Balſama vulneribus laudata, fabámq; ſuillam,
Nepenthéſq; animi mulſum, gravidúmq; papaver.
Magna Dei virtus, quæ tot miracula rerum
Seminis exigui tantillo cortice clauſit!
Quod licet haud ſuperet cineris, vel lævis arenæ
Fallentis digitum, & numerantia lumina, molem,
Mox dabit ingentem frondoſo tegmine ſylvam,
Et certa in dubiis promet medicamina morbis.
Quod ſi quis tantas rimari indagine cauſas
Aggreditur, multum immani ſub pendere ſudet,
Seu diverſa Salis miræ ſubſtantia plantæ
Compoſitum eſſe dedit, multis & dotibus auxit,
Seu ſimplex variis obnoxia caſibus una

Materies alios pro mole & tempore vultus
Induit, atq; aliter diſtincta in corpora regnat,
Naturæ latet in gremio, nec cernere pronum eſt.
Si tamen exemplis libeat velut indice filo
Ire per anfractus dubios errore viarum,
Inque ſibi ſimiles Totum diſſolvere partes,
Forſitan occurret, quo mens placata quieſcat,
Et ſi non verum,at veri illuceſcat imago.
Quicquid ineſt rebus ſapidum,diſcerner gustus
Quod valet, id ſalis omne ſolet de nomine dici;
At gemina eſt natura ſalis; vel funditus hæret
Corporeæ moli, ad ſupeaas nec tollitur auras
Suppoſitis flammis,cineri ſed figitur acri;
Dictus & hinc fixus: levior vel ab igne ſolutus
In ſublime volat fumo ſubvectus amico,
Accreſcítque apici in morem fuliginis atræ;
Inde Sophis à re ſal ille volatilis audit.
Hic aliud memori occurrit ratione tenendum,
Viſcera quod terræ ſalibus prægnantia multis
Stirpibus innatis fœcunda alimenta miniſtrant,
Ut ſua cuique trahit proprium natura fluorem.
Fructibus hinc ſapor accedit, hinc floribus omnis
Spirat odor, retinéntque ſui veſtigia ſucci.
At tellure latent penitus confuſa cavernis
Sulfurei latices, nitri glacialis amaror,
Lethale arſenicum,flammis affine bitumen,
Argenti liquor in fœdam reſolubilis auram,
Chalcantúmque acidum,linguæq; aſtrictor alumen,

Atque

Atque alia innumeros factura elementa ſapores.
Si quis jam excutiat prolixo carmine, de tot
Principiis cui accepta ferat ſua munera Pætum,
Comperiet tanto dignum ſudore bitumen,
Cujus in eximia ſpecies ſupereminet herba,
Pingue, olidum, acre, tenax, nitro ſublime volanti,
Ignis amans, craſsáque ferens fuligine fumum.
His pictam in tabula quicunque coloribus herbam
Non videt, hunc oculis captum & rationis egentem
Crediderim: quid enim magis aſpectabile? dextram
Trita oleo fœdat, digitos & glutine viſcat,
Et ſolidat crudum lento ferrumine vulnus,
Sorditiem ulceribus ſalſugine terget amara,
Nec putrere ſinit; ſenſum nam faucibus acrem
Impingit, longúmque relinquit in ore calorem.
Latè fuſus odor viroſa vividus aura
Diſſipat ignavum cerebro torpente veternum,
Siccat & illuviem eductis ſternumine mucis.
Denique in aëreum flammis converſa vaporem
Fœta ſalis vivi, ſuperáſque volantis ad arces
Pervia ſpiritibus mentis capitolia ſcandens,
Supplementa nova exhauſtis animalibus infert,
Atque hebetes ſubito reſtaurat acumine mentes.
Planta beata! decus terrarum, munus Olympi!
Non tantùm agricolis duro laſſata labore
Membra levas, minuis victus abſentis amorem,
Fundis & abſque cibo ſparſas in corpora vires;
Sed radium ſpeciménque Dei ſapientibus ipſis

Ingenium illuſtras,ſi quando aut multa tenebras
Colligit ingluvies cerebro,aut nolimine longo
Intellectus hiat, rerum neque concipit umbras,
Conceptáſve tenet,vel cæca oblivia regnant;
Ut ſemel irrepſit blando lux indita fumo,
Aufugiunt nubes atræ,curæq; tenaces.
Vis micat inventrix, dempto velut obice veli
Tota oculis animi patet ampli machina mundi,
Æternæ ſpecies naturæ ex ordine nexæ
Succedunt,redeúntq;ſuis ſimulacra figuris.
O quoties viſus magna ſpectante corona
Orator populi cupidas dicturus ad aures
Contremuiſſe metu, docti ſermonis acervos
Confudiſſe locis, lingua & ſilviſſe rigenti,
Quum memor ex tantis opibus ſopita facultas
Nil daret in vocem, ſed res & verba negaret,
Si modò vel micam generoſa è ſtirpe voraſſet
Fumanti tubulo, accenſo ſeu lumine, ſenſim
Res reperiſſe ſuas, prendiſſe fugacia verba,
Theſauróſq; animi populo expoſuiſſe ſtupenti!
Si duo præterea Stagiræ in pulvere docto
Laudis amore novo,verive cupidine pulſi,
Pugnam agitant,verbis & digladiantur acutis:
Omne animi intendunt robur, nervóſq; fatigant
Nexibus impediant cautum ut ſubtilibus hoſtem,
Aut validum incuſſo rationum pondere ſternant.
Stat circum pubes,pulchri & certaminis æquus
Arbiter ingenii æquales utrimque lacertos

Miran-

Mirantur, crebris vires applauſibus augent.
Tandem obtuſa acie, ut feſſis deferbuit ardor,
Lentior & validos inſultus lucta remiſit,
Sorbeat alteruter, ſacrum reflétq; vaporem,
Ilicet ut tactâ Antæus tellure, reſurgit
Firmior, exhauſtúmque recens graſſatur in hoſtem :
Jejunus cadit, at ſequitur victoria potum.
Sin utrique placet nova de ſuffimine tela
Arripere, & calidam verbis producere pugnam :
Tum videas paribus momentis prælia ſæva
Eventu dubio in multam crudeſcere noctem ;
Nec prius argutis diſcedere ab ictibus ambos,
Indefinitam abſcindant quam tædia litem
Judicis incerti, palmæ cui præmia donet.
Sic quondam Iliaco bello par nobile fratrum
Aſclepii ſanguis Podalyrius atq; Machaon
Fertur ab Atride indictum certamen amicis
Suſcepiſſe odiis plantæ de laudibus Indæ.
Damnabat Senior linguâ tenus intus amatam,
Diſſimulans veros ſermonis acumine ſenſus :
Junior in fratrem jaculis ardentibus ibat,
Et pro dilecta pugnabat ſerius herba.
Cordatum ante tubam potarat uterq; Tabaci
Impiger ingenium præclaro accendere fumo,
Et mucronatis mentem gravidare ſagittis.
Multa hinc inde agili vibrata haſtilia lingua,
Multa retorta iterum, crepero nec pauſa duello
Ulla fuit niſi quam fumi dabat hauſtus amœni ;

Unde

Unde renaſcentes ſtabant ad prælia nervi,
Invictúſque furor carum proſternere fratrem,
Donec inexhauſtis creſcentes viribus iras
Ancipitem & litem ſententia magna diremit
Regis inauditæ gaudentis honore paleſtræ:
Robore ſic proprio cecidítque ſtetítque Tabacum,
Et nunc de fumo gravibus confligitur armis.
Uſque adeo nil ſcire datur dubitabile quod non
Ingenii faciat cita vis & gratia linguæ.
Sed me perplexi ingreſſum ſpineta Lycæi
Penſi alio textura vocat; quibus herba ſalubris
Principiis conſtet, vero mihi carmine dictum eſt;
Nunc quibus illa viris faveat, quibus illa reſiſtat,
Quóſque ferat, pellátq; ægro de corpore morbos
Expediam, ſimul ut calicem ſiccavero Pæti,
Ædibus & vacuis ſuccreverit aucta ſupellex.

Raphaelis

Raphaelis Thorii

DE PÆTO SEU TABACO

Liber Secundus.

TOllite vos ignem, tubulóſq;: ſat ætheris hauſtũ
eſt :
Dum calet ingenium, dum ſenſibus integra vivis
Verſantur ſimulacra, fidem exolvamus amicis ;
Odimus immemores; mundum nec paſcere fumo
Aggredimur, vanos aut ampullare per orſus :
Inſtat ſegnicies, & Phœbo inviſa ſenectus
Triſtibus impallens curis divortia Cirrhæ
Mandat, & extremum Muſis offerre laborem.
Dicite Pierides, domitis quæ geſſerit Indis
Liber, ut immanes populos moderamine legum
Mollierit placidus, quernóſque ligonibus enſes,
Et truculenta levi mutarit fercla Tabaco;
Ut mores, geniúmq; pater Silenus amœnæ
Stirpis, & innumeros ludens evolverit uſus :
Forſitan hæc qui vos bifido de monte per æquor
Tran-

Tranſtulit auratam Boreæ regnator in aulam,
Audiet, &, tanto ſi non indigna parentæ
Funditis, innatum quanquam averſatur odorem,
Veſtris perfuſum violis, animáq; ſuavi
Inter pulvillos variata mente reponet.
Ut ſedit ſolio Victor, non triſtibus armis
Sævit in vitam vel opes nec durus ab ictis
Indigenis ſtatuit dominos,nec more tyranno
Optavi metui, metuit non ipſe timentes ;
Lenibus alloquiis,& majeſtate remiſſâ
Partus amor populi, facilis clementia mores
Erudiit,glebámq; jugo parere ſuaſit :
Terra feris infamis erat, Lyncéſq;, lupiq;,
Tigres & celeres pardi, miſtíq; Leones,
Impunè inſidias pecoriq; viriſq; parabant,
Tollere nec cladem intentis in mutua bella
Cura fuit,major ſed erat meliórq; voluptas
Finitimos flammis vexare & cædibus agros,
Et coctos calidis hoſtes apponere menſis.
Non tulit immanem ingluviem,qui temperat æſtus,
Sanguinis inque ſiti pacis ſuffundit amorem;
Vaſtitiem luſtrare cupit, regéſq; cruentos
Viſere, & ingenuas craſſis dare mentibus artes.
Aſſumit numero è magno, quos indolis eſſe
Sciverat urbanæ, calicum ſed largior uſus
Vitaque liberior, nerviſq; inimica libido
Fecerat effætos, at nobilis aura Tabaci
Compoſitùſq; labor, cœliq; nitentior hauſtus

Sen-

Senſim reddiderat reparatis viribus ægros.
Amphoriam, Balanúmq; legit, comémq; Neandrũ,
Jucundos comites,totidem quibus addit amœna
Fronte viros, luſcum Pelian, geniiq; ſagacis
Idmona, cærulei ridendum tubere naſi,
Pauperis & barbæ metuentem ſcommata Trullum.
Hærebat ſociis, & clam poſt terga ſubibat
Olim gratus Aper, caſu ſed ſurdus iniquo
Non adeo, ut ſolitus, ſuavis comes, atq; facetus,
Juſſus abire manu,invitus ſub tecta redivit.
Regulus Hæmatoës, quos non truculentior alter
Vicinos capere, & captos prandere, tenebat
Non procul imperium vaſtis incluſus in antris,
Tvrpis ubi laniena fuit; juvenùmq; ſenúmq;
Corpora vincta jacent ſtabulis, pinguíq; polentâ
Ingratam cumulant in gaudia dira ſaginam:
Huc canibus, jaculíſq; plagíſq; ſequentibus omne
Cornicinum ſonitu & miltis latratibus agmen
Vertit iter, nec longe aberat domus atra Tyranni,
Qualem Dis habitat: primo venientibus antri
Os immane patet; congeſtis oſſibus albet
Limen, & affixis apparent culmina tectis,
Conſitus ut ſcolymis horreſcit edulibus hortus:
Quum capita in ſquamas longis crevere medullis.
Forte dies genialis erat, Lapithæq; repoſtis
Inſtruere altilibus convivia lauta parabant.
Agminis ad ſtrepitum cavea caput exerit Heros
Mulleus, & virides exponit vertice plumas:

Mox refugit viſis, venit alter, & alter, & antri
Interiora petunt, nec portam vecte parato
Claudere, nec miram meminere excludere gentem:
Dum tenet attonitos cœcus timor, ilicet Idmon
Primus in ignotos audet penetrare receſſus,
Cum cane naſuto: ſequitur mox cætera pubes
Palpans in tenebris, niſi qua per ſumma receptus
Tecta viam oſtendit ſub opaco lumine ſplendor;
Silenus medio, extremo tutiſſimus Evan:
Perveniunt tandem, ducit quo nidor, in aulam
Ferventem fremitu, facies ubi dira culinæ
Perculit ingreſſos primo, plenique lebetes
Fumantum capitum, verubúſq; infixa colurnis
Multa virum femora, & ſtillantes lancibus armi;
Fœmineiq coqui cinctis circum ilia peplis.
Non procul in clathris porcorum more jacebant
Corpora dena virûm feſto ſervata propinquo,
Dum creſcant adipes, lacrymis quos Liber obortis
Præterit. Hæmatoëm attenta dum nare Moloſſi
Veſtigat, penitóq; latentem affatur in antro,
Surge miſer, vultúſq; hominum conſueſce tueri:
Venimus innocui, cædes nec cædibus iſtas
Ulciſci eſt animus; veniam donamus avitis
Ritibus, & placidos gerimus ſine ſanguine mores.
Si cruor eſt cordi, pugnandi & tanta libido,
Bella movete feris, armento arcete leones:
Parcite vicinis, turpes nec ventribus eſcas
Indite, nec fœdis poſtes ornate trophæis.

Non

Non eſt illa lupis rabies : non tigride tigris
Paſcitur, irato nec fit leo cœna leoni :
Tollite ferales epulas, & condite terra
Triſtes relliquias, dapibúſq; fruamur honeſtis.
Ille nihil clarum; obſcuros modo gutture mittit
Grunnitus, torvúmq; tuens, non ſponte monenti
Obſequitur, pavidóſq; jubet parere clientes :
Túmq; abit annona infelix, meliore parata
Succedunt verubus jucunda obſonia mundis
Cervorúmq; ſuúmq; tori, leporéſq; anatéſque
Venantum, & quicquid dederat labor.
Advolvuntur humi (nec enim conjungere menſas
Hora dabat) Bacchus primùm vetulúſq; magiſter,
Tertius Hæmatoës; nullo mox ordine ſeni
Procumbunt comites, tum picti terga ſodales.
Fata juvent; nunquam dextras junxiſſe fideles
Pœniteat (rex Liber ait) fœlicia ſint hæc
Fœderis incœpti primordia: ponite amici
Ritus immundos, faciliq; aſſueſcite vitæ :
Túq; adeo, ſubitos aditus, nec libera, frater,
Condemna alloquia ingenui firmamen amoris;
Proderit hoc olim hoſpitium, nec veſtra juventus
Utile ſubſidium vitæ didiciſſe dolebit :
Hoc tu pignus habe, quo nullum ſanctius optes.
Dixit, & undantem vino cratera recenti
Impiger ex haurit, ſecto quod palmite nuper
Arboris aëreæ repetito effluxerat ictu,
Utribus & plenis ſtabat prope : ſuſcipit ingens
Bellua

Bellua, & epoto miſerorum ſanguine, tetram
Imperius aſpectum nectar deturbat in alvum,
Emittitque olidæ ructamina cruda popinæ.
Subriſit Pelias: narem compeſcuit Idmon;
Euvius increpuit nutu, & ſermone benigno
Non bene conſtantis vultum firmavit amici.
Euge virum! ut vero placuit liquor? ille ſubaudax,
Fronte ſuperciliόque ad verticis oſſa retractis,
Eſt bonus iſte cruor, quocunque è gutture fluxit;
Vix melior pueri imberbis: ſi quis mihi porro
Præbeat haud verear patinam ſorbere ſecundam.
Quod poſcis dabitur: ſed pocula jungere poclis
Et turpe & nocuum. neſcis bone, qualis in iſto
Sanguine ſævitia eſt; proprio te diſcere damno
Non patiar: forte ex aliis ſine crimine noſces.
Ut vero patrias craſſæ caligine mentis
Ignoratis opes! hebeti tam grata palato
Munera ſucciſo de cortice ſufficit arbos
Obvia, nec ſumptu, multo nec emenda labore;
Sponte ſuos præbet lanianda ſecuribus artus,
Fundit & æternos redivivis fontibus amnes:
Cedite, legitimos terræ bona vertite in uſus.
Ducite nec pulchrum humanis pingueſcere venis,
Et terræ ſinibus ſerpentum more latentes
Luce, viriſque procul naturæ extinguere lumen:
Sunt vobis hominum vultus, ſunt pectora, nec mens
Degener, intrepidæque animis ad prælia vires.
Tot bona cur tumulo infoditis? de fronte character
Huma-

Humana periit, nec quamvis ſanguine paſtis,
Sanguineus color eſt: tumido ſed luridus ore
Pallor ineſt, oculíq; latent, diſcrimina naſum
Nulla genáſq; inter; facies veſica videtur:
Tempora nuda pilis, putri labra turgida tabo,
Et nigro trepidi promanant ſanguine dentes.
Vix animam trahitis, nervis attollere coſtas
Non datur, injecto ceu pondere pectus anhelat:
Eſt piger excuſſis genibus gradus, & dapis almæ
Nullus amor, ſed humi juvat edormire veternum.
Hanc ſitus, & nunquam ſoli nec pervia ventis
Antra dedere luem, ſpurcóq; obſonia ſucco;
At magis ira Deûm menſis accenſa nefandis
Intulit immundam reſoluto robore peſtem;
Et jam barbariem luitis, potúmque cruorem
Redditis impuro, qui vos infecerat, ore,
Ut moniti quæratis opem: ſed nec bona veſtra
Nec mala noviſtis; tantus ſtupor occupat ægros.
Cernitis accenſo prognatum pulvere fumum
Nare venire ſenis velut exhalante camino?
Pulvis hic herba fuit: vobis vicina Tabaca
Nomine vix noto clarum dedit inſula nomen.
Hinc finem ſperate malis: tu cane Magiſter,
Cui natura parens rerum momenta ſuarum
Credidit, ingenium remedi percurre, modúmque
Nec differ miſeris optatam afflare ſalutem.
Hic, paulum tubulo amoto, flammáque moratus,

Magna jubes, dixit: ſi quæ tamen auribus iſtis
Digna putas,dicam; detur modò vita, recénſque
Libertas miſeris, pedibus quos fune ligatis
Ægrotos ſtabulis in fœdo ſtramine vidi.
Annuit Hæmathoës: ſolvuntur vincula claudis,
Prorepunt geminis nixi, ſua quique gerentes
Ore mala, & lucem veriti tetigiſſe ſupremam,
Vultibus obſcœnis lætâ ductantur in aulâ.
Non tenuit lacrymas vetulus Pater. Eia ſodales
Vivite, ait, vitam meliori at ducite fato :
Nam licet, & dabitur: latet iſto condita buxo
Veſtra ſalus, modò ſit ſervari certa voluntas.
Tu miſerande Senex, muriam pro ſanguine venis
Qui generas, cui crura labant luctante podagrâ,
Purpurei ſtillant, hebetéſque arctantur ocelli,
Cæcus eris, ſi ſpernis opem, ſed ab arte medelam
Sufficiam; & tumidis albo ſuffimine buccis
In pileum nebulam inſpirat, vultúſque ſeniles
Protinus includit junctis ad tempora limbis.
Excipit ore ſenex mordentes lumina fumos,
Et patitur juſſus ſpe conſolante dolorem,
Exprimit imbrem oculis, videt acrius omnia circum,
Plenius admiſſa deterſis luce feneſtris.
Atque poteſt adeo ſalebroſa in nare Magiſtri
Eminus extantes oculo numerare pyropos :
Námque rogatus uti in naſo quæ cerneret,& quot
Diceret, oſtendit digitos, &, fraga tot, inquit,
Aſpicio in noſtris naſcuntur qualia ſylvis.

Ilia

Ilia concuſſit vetulus, riſere ſodales.
Dignus es articulis ſine nodo: age ſugito, dixit,
Claude labrum, & laxis expira naribus auram:
Sugit, & expirat; ſed porro injuſſus, ut antrum
In gyros volvi, & turbari ructibus alvum
Senſit, humi recubans confertim cruda remittit
Fruſta, & multiplices, quas ante voraverat, offas.
En podagræ exitium: ſic fonte revellitur ipſo
Succus edax teneros rodens ſine dentibus artus.
Hoc bis agas, quum luna latet, cúmq; orbe recrevit
(Tum latebris turgent ſucci, tum mobilis humor)
Poſt læves patinas, & prandia pinguis omaſi.
Sic ubi ciſternam illuvie, primámq; cloacam
Terſerit, humores ablatis fæcibus ibunt
Purius, articulis blanda, & ſine ſorditie acri
Nutrimenta fluent, quo nec fœcunda malignis
Relliquiis acidi pungentur acumine nitri,
Torta nec in duram concreſcent vincula cretam:
Tum levitate pedum Satyris certabis, & ipſas
Sponte tua poteris ſaltu ductare choreas.
Quod ſi pauca tamen falſæ veſtigia labis
Exuperant, hauſti blanda torpedine fumi
Vaneſcent, nec hebes ſenſus, velut ante, dolebit.
Hac ope non podagræ tantum cruciamina ceſſant,
Sed porró coli rabies, ſed volvulus atrox,
Gutturis & fœdæ tollent diſcrimina ſedis,
Et capitis clavus, & ſibilus auris adurens
Miteſcunt ſubito, nec poſt injuſſa recurrunt,

Si modò quis conſtanter amat, nec jurgia curat
Conjugis in fumum inſontem maledicta vomentis,
Oſcula quod vitiet, nitidas & conſpuat ædes.
Vir fuit antiquæ fidei, nec moribus aſper,
Æquoreas habitans morboſo in littore ſedes
Labe nova infames; quos ceperat acre venenum.
Frendebant medio terebrati abdomine, mox ut
Repſerat extremos morbi violentia in artus:
Tenſa velut valido membra omnia fune rigebant,
Nec vis ulla ſuper, nec motus ulla facultas.
Ille malo arreptus, Phœbeas jugiter artes
Implorabat inops,dedit & medicamina Phœbus
Nequicquam, at ſolitis conatum luſit in herbis,
Dunec inauditam melior fortuna medelam
Præbuit, & facili reparavit damna Tabaco.
Inde colit munus Divûm, multóſque per annos
Obtinet illæſam fumo conſtante ſalutem,
Cum prius incerto vitæ, tremulíſq; lacertis
Importuna lues, necdum ſuperata rediret:
Nempe ſalis pungens acies obtuſa ſopore
Deſiit in molles mucronem intendere nervos.
Sic ubi radicem dentis deterrimus humor
Vellicat, ardentémq; inflavit tubere duro,
Qualem offert nucibus concluſis ſimia buccam,
Fumus in os veniat, parvóq; ut tempore clauſus
Manſerit,extempló,gemituſq; tumórq; recedent.
Sic aliæ migrant afflicto è corpore peſtes,
Quas mala conceptæ ſalſuginis aura creavit.

Labent

Labentes pluviæ ſublimi è fornice tecti
In teneros folles, quibus inſita flamma movendo
Vivit, & in numerum flatu modulante, fovetur,
Denſatæ in media pendent regione,foráſq;
Ante, levis quam ſit membrana arroſa, feruntur.
Quid referã tumidas fauces laqueúmq; latentem,
Hellucum, & ſubita dubios vertigine greſſus,
Clangoſáſque brevi minitantia flumina nares ?
Omnia mulcentur fumo, ſi provida cura
Maturat, ſeras nec opem producit in horas.
Sunt, quibus occultis mordax contagio membris
Offecit, ſeu ſpurcities nitroſa canales
Raſerit urinæ, vel apertum fæcibus anum :
Hinc quoque luctifico requiem ſperate dolori
Qui matulæ ingemitis, qui clavos inter acutos
Horrida Caucaſei depingitis ora Prometheî.
Non ego vaticinor, Parnaſſi aut ſomnia fingo;
Nota loquor, quæq; ipſe prius crudelia ſenſi,
Quam facies Pæti mirandáque nota foret vis:
Námq; (fatebor enim) luxu tranſacta juventus
Cum Baccho,Satyris,& ſuavi iſto comitatu,
Hic illic vetulo rimas in corpore fecit,
Subjecitq; malis, quæ magna eſt noſſe voluptas,
Sanaſſe utilior,noſtróq; probata periclo
Certius in populi juvat uſurpare ſalutem.
Sed quia par cura eſt triſtes expellere morbos,
Et validos ſervare habitus, quæ cautio ſanis, (ſunt.
Diſcite,quíſve modus,nec enim omnibus omnia pro-

Oderunt alii naturâ, ut triſte venenum,
Deficiúntq; animo ad folii fumantis odorem :
Stultè alii damnant, novitas quia diſplicet omnis,
Quod ſine Pæto atavi meliores ſtirpe ſequenti
Conceſſum à ſuperis egere ſalubriter ævum.
Abſtineant ambo: nec enim pugnare decorum eſt
Naturæ,aut rectam invitis infundere mentem.
Si quis amat, ſapienter amet, nec Simius alter
Conſilio, & ſine fine aliorum irrumpat in actus.
Sunt qui fumũ ideo, ut potent tantummodo,potant,
Urbanos inter ne non habeantur amœni,
Proſit ne an noceat ſibi ſus deq; ferentes :
Ruſticus ille, malúſq; pudor: nam vel juvat hauſtus,
Vel lædit; teipſum noſcas, & idonea fumo
Corpora, ne ſero tandem tua damna queraris.
Si cui grande caput proſtanti fronte rotundum,
Lati humeri, pectus patulum, toroſáque membra,
Sub cute obeſa caro, pituitáq; multa palato,
Is bibat impunè, & repetito indulgeat hauſtu,
Si libet, & juſtos ſumendi reſpicit uſus :
Parcius attingant graciles, quibus ardua cervix,
Frons anguſta, caput minimum, præcordia preſſa,
Excarnéſq; genæ, & pauca mucagine nares.
Ollis ſpirituum ut brevis eſt annona cerebro,
Obruitur facile conferti aſpergine fumi,
Haud ſecus ac nebulæ hyberni caligine ſolis.
Compoſiti validis biberint ſi largius æquo,
Occupat ignavos torpor, defeſſa quietem

Membra

Membra petunt, nervis velut ex ætate ſolutis,
Mane tremunt, altaq; obeunt in luce ſoporem.
Quod ſi præterea roſeus color inficit ora,
Et ſubeunt tuſſes, & denſus anhelitus, illum
Ejurare tubos jubeo, caróſque ſodales,
Ne redimat nocuos vitæ diſcrimine luſus.
Illi pulmo flagrat, putríve uligine turgens
Febrim corde fovet, lentóque abſolvitur igne.
Sed ſi tantus amor fumi, nec tendere contra
Vota libet, cæco ratio ſed cedit amori,
Bechion arentem ſumat, fumúmq; capeſſat,
Non metus hinc fuerit, ſed ſpes non vana ſalutis:
Nec moderatus. n. accendit calor, at levis aura
Ulcera deſiccat, ſaniémque è pectore ducit.
Denique ſi qua vehit tectam cauſa abdita tabem,
Seu mala per totum diffuſa injuria corpus,
Seu cita febris erit, læſi vel viſceris æſtus,
Ah! tibi ne tanti ſit pernicioſa voluptas.
Declina illecebras, & quamvis parcere durum,
Parce tamen, certæ & caveas auctaria cladis.
Eſt etiam quandoque, ut, qua data porta, ſubinde
Erumpat ſus déque cruor, lethúmq; minetur,
Et vomitu ruat, & laxis fluat alvus habenis:
Quicquid contigerit, feralia pocula mitte,
Nec liceat nocuas immittere faucibus eſcas:
Sanguinis hinc fluvii creſcunt, vomitúſque ferocit,
Vitáque disjectis tandem cum fæcibus exit.
Judicio hic ſiſtor rationis tollere viſus

Quod poſui: nam ſi Pæti gravis herba ſoporat,
Et ſopor excrementa tenet, damnatur iniquè
Quod juvat & laudem meruit; bene præmonet, inquam,
Quiſquis is eſt, nodum neq; diſſolviſſe pigebit:
Hunc ergo jubeo in mentem revocare, quod olim
Sanximus, adverſas ſimul hic ſubſiſtere vires;
Nempe ſale hinc ſtimulat naturam pellere tardam,
Ac veluti vivis pigram calcaribus urget:
Parte alia exhalans nebuloſo ſulfure ſomnos,
Siſtit, & effuſam facili compeſcit habenâ.
Ac velut indomitus ſonipes juxta ilia foſſus
Evolat, & fræno deinceps parere recuſat;
Sic ubi depultrix validè movet, & retinendi
Vis labat, ut leviter tacta eſt, ruit impete multa,
Nec motam retinere leve eſt, nec tollere lapſam,
Et magis effluxiſſe nocet, quàm clauſa manere:
Uſque adeo multum eſt rerum momenta modúmq;
Temporáque, & quæ ſit cunctis natura, tenere:
Sic virtus viget ipſa, viget quoq; corporis ætas,
Utraque deliquio tandem nimióq; labaſcit.
Nil melius vino; vinum tamen omnibus æquo
Non datur in cyatho, nec ſugitur omnibus horis;
Immo etiam quandoq; necat, quandoq; furorem
Suſcitat, interdum rationem largior hauſtus
Obruit in ſpatium, quo mobilis orbita cœli
Volvitur, inq; locum redit unde exiverat ante.
Solvitur interea ſtrictis niſi crapula vinclis,

Ebrius

brius expirat, ſaltem expiraſſe putatur.
aud procul exemplum : nuper Satyriſcus Ado-
nis,
um tua feſta colit, rex O Lenæe,ſepultus
t vino & ſomno, ſub terram ut mortuus ivit ;
oſtridie effoſſus vitæ manifeſta receptæ
igna dedit, capite effracto, manibúſq; cruentis.
t miſer adverſus mortem cubitóq; genúq;
onfligens, animam clauſa colliſerat arca.
uid tam funeſtum noſtræ adverſarius arti
bjiciat ? nulli, quantumvis multa, obeundi
auſa fuit, mentem nulli, quod conſtet, ademit.
ontra lætitia in magna, dum pocla ſalutis
rdine diſcurrunt, ſi quis temerarius audet
ura inſana ſequi calicum, pugnamq; laceſſit,
Ne titubet ratio, aut greſſu titubante vacillet,
Arripiat tubulum, medicam intermiſceat auram,
Surget inoffenſo vultu, bene condita verba
Sobrius exponet, fumi dum neſcia turba
Inſtabilis prodet vibrantes fronte lucernas,
Et greſſu inſolito dabit irriſoribus anſam.
Nempe tuus fumo, Bis nate, retunditur ignis,
Mobilis & rabies blando torpore quieſcit.
(Nec ferat invidiam quæ dat tibi copula laudem)
Non melius lapidi Herculeo Chalybúmq; metallo
Convenit, optatum quam quærunt vina Tabacum :
Sic operas præſtant inter ſe, junctáque multo
Nobilibus ſapiunt, quam deguſtata ſeorſim.

Denique

Denique mortales, quantum eſt, conducit in uſus,
Nec quicquam,ut ſuis occciſi,non utile; flammæ
Qui ſuperat poſt fata cinis rubigine fœda
Defricat, & flavos facit excandeſcere dentes:
Fumus & ipſe (novum auditu)conſiſtere juſſus
Paret, & emiſſus per conniventia labra,
Ore manu impreſſo,fulvum denſatur in unguem
Virginibus carum, quibus à ſerpigine longa
Prurit ſcabra manus,manantibus undiq; rimis;
Lævigat admotum, & ſplendorem inducit eburnum:
Non ſine portento; nec parvo gratia conſtat.
Námq; per arcanos penetrabilis aura meatus
Cor quatit, & ſtomachi vinclis utrinq; ſolutis,
Æolium ventis ſubvertit olentibus utrem:
Sed vita incolumi, ridentibus affatim amicis,
Inde metus tutos, decus inde doloribus emptum.
Jam bona decerpſi: nunc ſi quæ incommoda ab uſu
Obveniunt, ſeu ſint verè, ſeu vera videntur,
Expediam, longâ nec vos ambage morabor.
Inſimulatur enim, claræ quod mentis acumen
Obtundat, ſpeciéſque locis poſitúq; decenti
Confundat tenebris, & nigra oblivia ducat:
Crimen atrox; ſed quod vel prava calumnia finxit,
Vel bona ſimplicitas: non eſt, quia non potis eſſe:
Immortalis enim cùm ſit mens, ortáque cœlo
Portio, corporeis non eſt obnoxia damnis.
Actio recta quidem, ſi læditur inſtrumentum,
Læditur ad tempus, causâ durante, ſed ipſa
Mens

Mens intacta manet, quanquam, ceu nubibus atris
Circumfuſa latet, radióſq; occultat inertes.
Non aliter Phœbi quam lucida tela Dianæ
Intercepta globo, vel tegmine nubis opacæ,
Tempore non longo noſtris tolluntur ocellis;
Nec minus ipſe tamen ſincero candidus orbe
Ardet, & innumeris lucem communicat aſtris:
Sic animo nulla eſt, animi niſi crimine labes:
Deſidia, & luxus, levis inconſtantia, & ira
Ingenium obtundunt, lumen rationis inumbrant,
Permiſcéntque notas tabulis, & nomina delent,
Quilibet id meminit quod amat, crebróq; revolvit.
Da mihi de multis fumi potoribus unum,
Creditor, aut plenæ cui ſint oblita crumenæ
Scrinia, deſponſæ vel notum limen amicæ,
Et dabo de fumi multis oſoribus octo,
Aut plures etiam, proprium cognomen, & acta
Heſterna, & patriæ oblitos elementa loquelæ.
Scilicet aut nocuum virus, vel peſtifer ignis,
Aut morbus ſubito ſumens à verbere nomen,
Aut nimium palpata Venus vergente ſenectâ
Læſerat officium cerebri, nec congener æthræ
Spiritus everſa poterat durare fabrina.
Quod ſi præſtanti folio ſuppreſſa periret
Vis reminiſcendi, cur tot prægnantia rebus
Pectora vaſtitiem quæſitæ laudis amarent?
Qualia nota, quibus nihil ignoratur eorum,
Quæ callere licet, quibus eſt dilecta voluptas

Condere

Condere res animo, populiſque aſtante corona
Condita mente prius memori diffundere lingua?
At thalamos contriſtat iners, piger halitus, ipſo
Caſtior, abſtruſas partes qui faſcinat, agno.
Audio fœmineas voces; nam maſcula virtus
Laudarit potius rabidi ſufflamen amoris.
Non hodierna quidem infirmi querimonia ſexus;
Matronis odium eſt, ex quo Vulcania conjux
Frigore ſuſpectam gelidis certare cicutis
Inferri in Cyprum vetuit Cytherea Paphúmq;
Bello nempè redux inter convivia Divûm
Evius ut domitæ obtulerat nova gaudia terræ,
Jupiter ante alios, & cum Jove Mulciber & Mars
Atlantíſq; Nepos, & nectare plenus Apollo,
Fumivom s olidam ſimularant naribus Ætnam.
Ridebant novitate Deæ, ſed nocte ſopora
Offenſæ ſtatuere ſuo depellere cœlo
Theſſalicos ritus, vigiléſque tenere maritos.
Ergo poſtridie ſimul ac fumoſa ſupellex
Prodit, prima Venus cœpti manifeſta protervi
Involat in mercem, buxúmq; & pulverem, & ignem
Tam facilis Divæ Superis mirantibus iras;
Subverſos pedibus ſummo deturbat Olympo.
Sic laſciva Cypris inſaniit: at Jove nata
Bellatrix, nemorum Virgo, Pindiq; ſorores
Sparſas relliquias gremio legêre, patrémque
Thyrſigerum obnixè nova ſupplementa rogarunt,
Subſidium & voto gratis retulere pudico.

Ingens

Ingens opprobrium veró, ſi Cypridis æſtum
Temperat, imperium menti, membríſq; vigorem,
Virtutúmq; decus rarâ virtute tuetur:
Non extinguit enim nymphææ aut cannabis inſtar
Naturæ inſtinctum; ſobolis nec munera tollit,
Fors numerum minuit; ſed fræno arctata Cupido
Quod demit numero, generis bonitate reponit.
Grande bonum, ſi vel tenuis fortuna parentum
Non premitur multâ prole, aut reſpublica gaudet
Fortibus & juſtis potius quàm plebe frequenti.
Utilis hinc adeo ſenibus, primæque juventæ,
Frugaléſque cado in ſummo ſibi præſtat, & imo,
Dum celeres flammas, cineréſq; ſubinde tepentes
Aut ſedat ſubitó, aut ut fusâ diluit undâ,
Stultitia facili canos, pubémq; furore,
Indéque prognatâ ſolvens vertigine Mundum.
Ne deſpecta tamen veſtris prorſum exulet hortis
O dominæ! in duris & habet ſua commoda rebus.
Errantes uteros ſurſum trans ſepta ruentes,
Et tenſum veluti ferientes ariete ventrem,
Si quando oppreſſus pulmo ſublatus anhelat,
Deprimit, inque ſuas cogit deſcendere ſedes
Ocyus, incumbens binùm quàm centurionum
Pondus, & impoſiti denſiſſima ſarcina plumbi.
Porró nulla ſeni, ſi vitea pocula demas,
Commodiora dedit mater bellaria tellus,
Seu ſervanda venit naturæ annona fovendo
Humorem ingenitum, ſuavem fundendo vaporem

Arenti cerebro, pellendi aut ſenſibus hoſtes:
Namq; aciem lippis acuit; cui ſtiria pendens
Naſum hebetat, reddit ſiccatâ nare ſagacem,
Diſſolvitque graves ventoſa ex aure ſuſurros,
In mentem, ut melius ſapientum dicta recondat,
Colloquiiſq; diem moroſáq; tædia fallat.
Quod ſi quis damnoſa luens delicta juventæ,
Nocte crucem ſcapulis geſtat, ſomnúmq, recuſat,
Hic quoq; ſolamen quærat, requiémq; labori;
Non tantùm ſopor in venas obrepet amicus,
Unde dolor cedat, ſed, ne nox longa putetur,
Somnia pulcra dabit, rerum & ſpectacula viva
Offeret ante oculos, non qualia monſtra figurat
Torrida, bilis atrox, faba, lentes, cœpa, faſelus,
Alliâ, & altercum fatuum, manicúmq; ſolanum,
Si quis edit medio in ſomno ſpectare putabit
Horrendas facies, confuſaque ſæcla animantum,
Quæ nec ſunt, nec erunt, Harpyas æquore nantes,
Aëre Centauros, fiſſâ tellure Draconum
Agmina, & ore nigro jaculantes Dæmonas ignem.
Quin etiam in ſubita ſibi tempeſtate videtur
Æquore ſorberi, & motis luctator in undis
Brachia anhelus agit, celſa modò rupe volutus
In mare collabi ſonitúmq; excire cadendo:
Latronum gladiis adigi, modò compede fractâ
Adſpicit exertis inſurgere dentibus urſum,
Auxilium inclamat nonnunquam vocibus altis,
Interdum gemitu, donec formidine ſomnum
Excutiat;

Excutiat, puncto necis exporrectus in ipſo,
Exanimis, gelido perfuſus membra madore.
Longè aliter pictis nocturna aulæa figuris
Lætificat noſtro eductus ſuffimine Morpheus,
Senſibus internis Naturæ congrua fingit
Privato & genio; quæ quiſq; in mente revolvit
Luce vigil, vel amat, gratiſſima nocte recurrunt.
Aulicus, orator, medicus, mercator, agyrta,
Navita, piſcator, miles, auriga, poëta,
Agricola, & pictor, cerdo, patronus, amator,
Sopiti peragunt conſueta negotia, non ut
Sponte rudes cernunt dubitanti lumine formas,
Vel nuper natam per euntia nubila lunam,
Eſſe putant quodcunq; vident; non ſegniter aurem
Incondunt dictis, atque enthymemata cudunt;
Ædificant verſus, clare quos manè fatentur,
Atque alia expediunt alii, ne ſomnia credant
Eſſe, nec affinem morti, niſi nomine, ſomnum.
Non lethæus enim eſt opii ſopor, omnia ferreis
Interiora ligans, immota ut lege, catenis:
Non etiam ambiguæ turbatrix umbra cicutæ
Senſibus injiciens illuſis frivola vincla,
Quæ nec mota tenent objectis membra figuris,
Nec penitus vigilare ſinunt: ſic altera Baucis
Et conjux teneras cœnati forte cicutas
Effoſſas in agro, quas falſi ab imagine formæ
Crediderant ſiſer eſſe, aut notæ Baucidis herbam,
Poſtquam feſſa humili poſuiſſent membra grabato,
Nec

Nec vigiles, nec adhuc ſomni ſub pondere victi,
Exiliere toro; prior hæc, mox ille, vagatíque
Atria per tugurî brumali nocte, rigentes,
Attoniti pariter, deliria mira ſtupentes,
Livida de trabibus retulerunt membra grabato.
At ſopitus homo claro ſpiramine Pæti
Gaudia pacificæ noctis tranſacta retractat,
Et vigil ad ſolitum redit æquâ mente laborem,
Si modò laudatum fuerit, non vile, nec arte
Fictitiúmq; dolis; námq; omni electa Tabaco
Non eadem eſt bonitas:generoſum ab origine prim
Aſperum erit, denſum folio, pullúmq; tuendo
Jucundum longè & latè diffundet odorem
Permiſtum viola, aut aura radicis Etruſcæ
Incenſum referet guſtanti ritè palato
Aſſyrium Aſphalton, cauti vel Caſtoris orchin:
Quod folio tenue eſt, Autumni frondibus æquum,
Quale in Virginia, & Bormudæ naſcitur arvis,
Abjice, & aurigis fœnum, nautíſq; relinque:
Pungit enim tunicas oculi, cerebríque volucra;
Qui bibet, ille graves ad opus mirabitur armos.
Pandiculator erit, malas diducet hiantes,
Et, niſi acuta fames ſtimulat, projectus ad ignem
Gaudebit ſeram ſtertendo adducere noctem.
Ante alios fugite ô Muſarum ſancta propago,
Qui veterum è chartis Sophiæ defoſſa metalla
Eruitis vigiles, deprenſum per ſua ſigna
Profligate ſcelus mangonum, & tradite flammis.

Eſt qui delicias alieno ex orbe petitas
Captat adulterio, dum, quam Scytha fuſte peremit,
Miſcet odoratæ tabum ferale capellæ.
Stillam alius marathri jungit, vel pinguis aniſi,
Chalcanthive notam, quæ linguæ affuſa ſaporem
Exhibet, ut Lybicæ mixta melligene cannæ;
Omnia damnoſè, ne dicam molliter: artem
Qui Naturæ adhibet, matris niſi conſulat ora,
Turbat opus, non addit opem: quod ſi tamen unquã
Laſcivire libet, laudíq; adjungere laudem,
Sumite lignum aloes, cujus levis aſſula pleno
Fixa tubo totum fragrans perfundet acervum,
Et cerebri ventres grato recreabit odore.
Sed neq; congeſtis dapibus conjungite fumos:
Inde coqui turbatur opus, ſic clauſa ſuperne
Oſtia pulſantur, tum ſemielixa deorſum
Fercula ſuccenſens mittit, quæ didita chordis
Seditionem alvo ventoſáq; murmura miſcent,
Sudum animo & placitis populata laboribus horas.
Pernicioſum etiam nudato admittere frigus
Vertice, vel vacuo Pætum potare camino:
Verberat aura cutim, recluſa foramina ſtringens,
Trans galeam teneras convellit acumine fibras,
Et capiti pondus, horrorem crinibus addit:
Neu libeat ſolum calamo indulgere, nec ultra
Luxuriando modum cerebri complere cavernas;
Alternis ſumatur; amant alterna Camœnæ,
Confertum natura fugit; tibi terminus eſto

Vertigo occipiens, quæ, ni ſimul orta recedit,
Adbibe lene zythum, vel aperto ſub Jove frigus,
Omnis & exigua ſedabitur arte tumultus.
At poſtquam capitis modulum cognoveris, intra
Fines curre tuos, nec te quæſiveris ultra.
Naturæ quiſquis ſervaverit ordine leges,
Ille mihi ſanus, ſapiens erit, atq; beatus.
Talia ludebat Vetulus: narrantis ab ore
Herôum reſupina cohors ſuſpenſa ſilebat,
Docta quidem vires, ſed inops tam nobilis herbæ
Progeniem optabat, renovandi & ſeminis artem.
Blæſus at ille ſiti, ſomnóq; propinquior, uno,
Sed longo maduit, ſubito quoq; ſtertuit, hauſtu.
Nos veniam fati, feſſi licet, & ſitibundi,
Abſolvemus opus, & quæ Silenus omiſit,
Summa Tabacophilis culturæ arcana canemus.
Principio, ut meſſis reſpondeat ampla labori,
Sume medulloſum generoſo è germine ſemen,
Cui folium oblongum, craſſum, nullóq; pedunclo
Inſeritur trunco, ſed ab ipſo ſtipite ſurgit.
Proxima cura loci; tam ſtrenua planta recuſat
Segne ſolum; felix animoſo creſcit in agro
Qualem vitis amat: colles, objectáq; ſoli
Arva legas, ubi terra levis, non marga ligoni
Obvia, non argilla tenax, non obſita muſco
Teſqua, nec impreſſo flentes ſub vomere glebæ.
Ne tamen egregiæ quantumvis indolis agrum
Bis ſere, ſi plenæ ducit te gloria meſſis.

Prima

Prima rapit fœtura animæ quodcunque virile eſt,
Effœtáq; uterum delumbem in matre relinquit.
Verte ſolum, ſedéſq; novas adſcribe quotannis
Hoſpiti inexpleto, feſſis gratiſſima ſulcis,
Dum permiſſa quies pingui lætamine robur
Suppleat, exhauſta & genium per viſcera fundat.
Nactus agrum urge operas; ne ſit ſolertior alter
Ordine deſcriptis ſpatiis pertundere terram,
Ternáq; vel plura in parvum dare grana foramen,
Diviſa æquali ut vegetabilis aura tenore
Inſerat æqualem folia in ventura vigorem.
Quod ſi caſſum aliquod fallit, vel cedit in eſcam
Muribus, aut roſtro fodientibus omnia talpis,
Spes de relliquiis ſuperet ; ſi ſoſpite turba
Denſior ortus obeſt foliis, tabéſq; timetur,
Videris ut crebram tellure exurgere gentem,
Thrax eſto, patriæ leges imitare ſeveras,
Imminuas numerum, multíſq; è fratribus unum
Linque ſolo, vacua melius quo creſcat in areâ,
Attrahat & plenum nutricis ab ubere ſuccum :
Mox ubi pingue ſolum, longíq, in tempore ſoles
Luxuriem foliis dederint, in caudice robur,
Tempus erit terræ vicinas ſtringere frondes,
Major ut in ſummo claudatur cortice virtus,
Et ferat à juſto bonitatis judice palmam.
At ne præcipites meſſem; ut nigreſcere ſemen
Cœperit in calice, & folium mutare colorem,
Arma para, & cultros: vindemia nobilis inſtat,

Et merces operæ; luces optate ſerenas
Pæticolæ; nec enim folio minus officit imber,
Quam September obeſt maturis humidus uvis:
Tunc mete: dimidia eſt tibi jam decurſa laboris
Meta: quod hinc reſtat, curâ haud leviore gerendũ:
Fruſtra etenim ſtudium omne fuit, generíſque ſolíq;
Gloria, ni ſummo veniat ſpectabilis actu.
Hic duo ſollicito tibi ſunt curanda labore:
Abſumendus aquæ, genitor putredinis, humor,
Ne fimus è folio fiat, mox ſpiritus & vis
Ignea, quæ pingui velut abdita dormit olivo,
Excutienda, ſuos & deducenda per artus.
Ergo, ne ætheream Sol fervidus hauriat auram
Sub tecto, longa ſuſpenſa è cannabe paulum
Areſcant folia, & parvo poſt tempore ſtrata
Congere acervatim, calor ut collectus ab imo
Turgeat, & cæcas diſtendat ad extima vires.
Sic cumulata tepent primo, tepefacta tumeſcunt,
Mox oritur ſudor, ſequitur nubecula fumi,
Et, niſi deſtruitur moles, tranſibit in ignem,
Ut portata domum nondum ſatis arida plauſtris
Gramina conſtipata flagrant, tectíſq; minantur.
Tu diſperge ſtruem, ſuſpende, iterúmq; repone
In cumulos, ſeriémq; tui pervade laboris,
Dum fervendo animæ veniat vis omnis in actũ,
Siccando & maneat, neq; diffundatur in auras.
Hîc oculis opus, hîc ductu rationis & uſu:
Nam brevis eſt nimii, brevis eſt quoq; linea pauci,

Et

Et gaudet natura modo; ſed ſi tamen uſquam
Peccatum, ut poſſis culpam ſarcire, docebo;
Non ardente mero, aut muriâ,non melle,minúſq;
Auxilio matulæ, mangonia qualia tentant
Caupones, pretii quibus eſt odor ante ſalutem;
Subſidium ex ipſo poſces; prælo exprime ſuccum
Vilibus è foliis, quæ dextræ incuria paſſim
Præteriit, tepidáq; ſinas ſpumeſcere in ollâ,
Decrepitum immergas labro reddéſq; juventæ.
Hæc ſat erunt: jam quære ratem: merx ampla co-
Augebit cenſus, & vectigalia regum, (loni
Mercantum & loculos; naulum fortaſſe medenti
Auferet, autumnos populo factura ſalubres.
Forte etiam è furca donabit prandia corvis,
Ceſſator ſi pauper emit, meliúſq; locandas
Difflat egeſtatis vicinæ improvidus horas:
Sed bene dum modò ſit frugalibus atque modeſtis,
Turba perire volens, pereat; quicunque ſalutem
Abnuit, is careat,nec rerum ſubruat uſus.
Cui mala lis, ratis in pelago, præpoſtera conjux,
Aut dolor impatiens, nutans aut debitor æris
Eripiunt ſomnos oculis, animóq; quietem,
Is faciles leni folio debere fatetur
Inducias,meritámq; refert pro munere laudem:
Quotquot in adverſum judex moroſior æquo
Evomit ampullas, ventis mandamus,& undæ;
Orco devoveat, mox ſubventanea furvi
Dæmonis ova vocet, placando & idonea Diti,

Perſephones mulſum, Furiarum thus & odorem,
Et de Crebereâ germen lethale ſalivâ;
Ridemus titulos, & verba poëtica pleno
Gutture laudamus, ſimilíq; reponimus arte.
Si quis amans veri nobis diſſenſerit, author
Conſilii alterius, quod pectore claudit, in albo
Scribat, & hos ſenſus rectâ ratione refellat.

Raphael

Raphael Thorius

D. Conſtantino Hugeino Equiti, &c. S. P.

NEſcio equidem, Vir Clariſſ. quæ vos iſthic agitant Phœbi intemperiæ, ut volentem nolentem ad veſtra ſacra pertrahatis. Vis eſt hæc quidem. Aſſentior tamen ἑκὼν ἀέκοντι θυμῷ. Obtinuit jam à me clariſſimus D. Kinſchotius, quod tu nunc amoris violentiâ extorques. Miſi illi ante dies octo utriuſq; Pæti luſum. Prodeat, quando ita vultis, ſed indemnem præſtare authorem memineritis contra magiſtros morum, quibus forte in hac ætate argumenti levitas ridebitur; & ſuaviter. Graviora quidem habebam, tum Ethica, tum Theologica. Quæ, ſi vobis ſalivam moviſſent, aliquanto libentius expoſuiſſem. Quod ſi hæc præludia plauſum invenerint, non recuſabo ulterius in ſcenam progredi, veſtris auſpiciis fretus, ut quicquid in utramvis partem ceciderit, id vobis imputetur. Interim, quoniam jacta eſt alea, & fracti obices, ex tuo rogatu mitto luſum tertium, non uſq; adeò à prioribus, nec à tempeſtate, alienum. Hyems eſt: quæ ſi frigida videtur, veniam ſecum de ſuo feret nomine. Comitetur Pætum, aut ſequatur, ſi

non diſconvenit. Si tibi, ſi Rutgerſio, Heinſio, Kinſchotio placet, gratulabor quidem, at invidebo proli fœlicitatem, quam ipſe ſibi pater exoptat. Picturatam frontem vidi, & riſi inventoris ingenium, qui tam benè res συγγενεῖς conjunxit. Cæterum, quod fœlix fauſtúmque ſit Reipublicæ, videat lucem noſter ludio, ut inde hilares magis lætentur, triſtes recreentur. Certè mira eſt hominum natura, quibus in ſenio placet puerilitas, & in graviſſimis periculis leporum ſuavitas: at, modo ſint condimenta, non cibi, veniam (ſpero) invenient apud Judices non nimis barbatos. Vale.

Londini 26 Febr. 1625.

IN

IN
HYEMEM
Doctiſſ. R. Thorii
D. M.

SIc Medicè decuit, ſic ſe curaſſe Britannè,
Poſt fumos nidore frui, meliore culina
Poſt lachrymas, avidæque irritamenta ſalivæ.
En ego me, Thori, *convivam ſiſto, vel umbram,*
Qualemcunque vocas; juvat in tot fercula fundi,
Et faciem variare gulæ; juvat eſſe lepores
Et lepores; juvat omne tuis condire meracis,
Brumaléſque dies, niveas, te judice, noctes,
Noctibus & dubias confundere ſolibus umbras.
Tu modo livor ades, nee prandia diſce Galeni
Semper fœtida, nec puta Permeſſide ſemper
Paſcier, aut ſolo veſci nidore Poëtam.
Hem! tales nec aquæ pariunt, nec ἀδειπνία *Brumas.*

Constanter.

In ejuſdem

HYEMEM.

FUmus habet finem, nec enim omnis nubibus iſtii.
Diſcedit conviva ſatur, diverſa palatis
Diverſis ſapiunt; hic apponuntur amicis
Brumales epulæ, doctis ſermonibus horæ
Falluntur; ſolvit, ſua per convivia, frigus
Thorius, & ventrem pariter cum lumine paſcit.
Non opus eſt dapibus, parviſve paratibus oret,
More ſuo, veniam; dat condimenta palato
Grata omni, novit quibus eſt jus aptius herbis.
O utinam, Thori, veſtris mihi poſſe daretur
Colloquiiſque frui, lautiſque accumbere menſis!
Nil ego contulerim tam docto ſanus amico.
Fallor! an & menſis adſum conviva ſecundis,
Hoc erat in votis, cœnantes inter amicos
Dulce mihi furere eſt; nec enim magis ulla palato
Grata datur, quàm quæ condita leporibus, eſca.

LUD. à KINSCHOT.

Ejuſdem
HYEMS.

AMnicolæ vates, clauſis quos ædibus algor
Miſit in exilium, duris & rebus egeſtas
dibus ignotis locupletum ad limina vilem
endicare jubet gemebundo carmine victum,
columes ſi qui tanta de clade ſuperſunt,
ctore ſi quis adhuc niveo calor inſitus hæret;
icite jejunum peregrini carmen olores.
t me tangit hyems; noſter quoque friget Apollo;
orſitan & plectro fruſtra oſtia celſa potentum
ulſaret, miſeras ſupplens niſi filius artes
rte minus ſterili vacuos ſarciret hiatus,
t, radiante pyra juſſo fervere lebeti,
bere perfuſos apponeret ungine caules:
lle Patris citharam obtendens, dum bruma ſalubris
ublicat inducias, noſtris & bella crumenis,
nte focum impellit gelidos effundere verſus.
Flat Boreas, albent montes, ſtant flumina ripis,
it nive nigra dies; Sol ipſe in nubibus alget
eſtinans cubitum, vel ſaltem algere videtur,
Cornibus illuſtrat dum Luna micantibus Orbem:

Barba

Barba gelu concreta ſonat; flent lumina vento ;
Interea ore ſtrepunt dentes, rigor efferus ungues;
Lancinat, & prohibet plenas emungere nares.
Mitte puer luſum in glacie, ne lubrica fallat
Area, & averſo vitreum caput intonet ictu,
Cum natibus referaſque domum pendentia crura.
Ingere ligna foco, tremulis & vellera lumbis :
Marmoream Cererem, lapidoſáq; fruſta Lyæi,
Atq; humilem menſam ſplendenti appone camino,
Prima domet ſtomachũ glacie domita ipſa frement
Braſſica, ſed multo quæ ſurgat ſuccida lardo :
Delicias putres calloſa volumina verris
Non moror; obtineant craſſæ ſua ſilfia nares
Cretenſi mergenda mero, rabidóq; ſinapi.
At potius frixis ſuccidia juncta vitellis,
Et veniat pleno gallina juvencula ventre,
Non adipoſa ſitu, ſed paſta ſiligine ſicca,
Quæ numeret varios utero prægnante nepotes :
Mox fument patinis jejuno frigore pingues,
Nunc viles epulæ, turdi, regalia quondam
Fercula, felici multum curata Lucullo :
Sed mihi res pretium rebus, non copia,ponit.
Heus ! ubi avis roſtrata, ſapit quæ podice longe
Splendidius,quàm vel cerebro, vel pectore ? cruſto
Excipe collapſos pendente liquamine lactes.
O gula! quàm docilis, quæ mandere diſcis oletum !
Obſeſſa gravius quid in urbe ſuaſit egeſtas ?
Suadet frigus edax : brumali frigore fervent

Viſcera,

iſcera, & immenſæ conſumunt omnia noctes.
arde puer! nondumne ſuo reſoluta liquori
ina audis? & jam arripuit prope flamma lagenam:
antalea hæc pœna eſt, medios glaciata prope ignes
nter vina ſitis; magna eſt patientia virtus. (amici,
acta, heu, vappa merum! penetrabile frigus,
ccuſate; gelu effecit, non ſordidus hoſpes.
lic genius Galli; nec frigora ferre, nec æſtum
lobilitate poteſt: da ſuccum vitis Iberæ;
olſtitium & brumam; longos & deſpicit annos;
mperioſus at eſt; ridentem admiſſus amicum
uppeditat, ſumma petulans dominatur in arce,
Et miſcet tragicos hirci de lacte tumultus.
Huc ades ades ô pincerna! viden' illum rubicundis
Naribus, in lævam pendet cui pileus aurem,
rato & ſimilis clamoſius intonat? illi
Parcius affundas, & raro, & aquare memento.
O Socii, ſpinas verborum Academia tractet:
Nos animo curas evellimus: otia nobis
Cœlitus iſta fluunt: en delitioſa refundit
Dona parens Tellus; corrumpimus omnia faſtu.
Parcite Chryſippo; Teïæ locus aptior umbræ.
Nil fuit ingenio cerebroſo invictius unquam.
Ferte dapes famuli; facit aſpera prælia menſæ
Longa hyberna fames, canibus rabioſa, lupiſq;:
Os ſolido offendens ſteriles dimittet elenchos.
Mittamus ſalebras, trivias, & plana ſequamur.
Aſpicite, ô juvenes, ut tempora prima verentur

Poſtremas

Poſtremas hyemes, ut in unum congerit annus
Divitias omnes, ventri quas donet avaro,
Sic ſerere in canos mandat Natura juventæ
Rem, famulos, ſobolem, doctrinam, nomen, amic
Ut ſtans multiplici tibicine curva ſenectus
Mollius in dorſum letho ſternente recumbat.
Rugis apta quies: hyemi domus optima: nulla
Machina me currum vel equum ſuſtollat in altum
Jumento ut rigido accreſcam, ceu milite ſaxêo
Horrebant quondam ſtatuis & equeſtribus Alpes ;;
Suaſerit aut tali navem conſcendere cœlo,
Non ſi pontivagi invitet fortuna Draconis,
Spondeat aut reducem ex Indis abducere claſſem,
Mutus & anginâ hæredem me ſcribat Alector.
Weſtphalus hybernos ſaxis petit & maledictis
Caupo viatores inſano ſidere tactos,
Cogitur ut precibúſq; miníſq; exire grabato,
A ſocia & lecti fumanti ſurgere porca :
Cogit eos pariter nudo decumbere plauſtro,
Urſamq; & plauſtrum, & ſtellas numerare micante
Corculum in hoc ſapiens, ad cætera fungus inanis.
Omnis in oppoſito eſt Batavi ſapientia,ne quis
Rugoſum Occiduo citius piper inferat Orbi,
Regna petit Boreæ, vaſtis ubi noctibus errans
Naturam oppugnat trabibus, pérque invia tundens
Clauſtra viam, æternâ glacie præcordia durat,
Marmoreum pelagus ſicco pede calcat,in actam
Eſurie advectus, ne vitam in nave relinquat,

Utqu

Utque nives vitet, niveis ſe mœnibus abdit,
Nunc urſos paſcit, capto modo paſcitur urſo,
Muſtelam aut prandet, vulpis vel terga ligurrit.
Gaudia neu tandem feſtis regalibus abſint,
Sortibus electum glaciata in regna ſodalem
Proclamant, gelidum quoties delibat Iacchum.
Hic tenebris ſegnes durant, nivibúſque ſepulti
Expectant reducem Phœbum, fluctúſq; ſonantes,
Ut patriam repetant rari, laribúſq; reportent
Dimidias aures, lapsíque foramina naſi,
Præteritos caſus dicturi aſtante corona,
Caſtaneas ſparſo dum volvent igne crepantes,
Et tumidas jungent ad ſingula pocula dextras.
Quis peregrè excurrat? tutò vix itur in urbe,
Per lateres tanto vehemens furit Æolus æſtu.
Hem muri titubare, niſi titubo ipſe, videntur.
Libate, O Socii, & vino mulcete procellam:
Roribus irriguis perhibent miteſcere ventos.
Nemo caſam repetet, poſitis niſi turbinis alis.
Portentum eſt, quoties ſaxis pluit: in ſua nemo
Fata ruet, medico cœnam præbente, ſed iræ
Impatiens ſi quis properat, tantiſper ad ignem
Aſſideat, dum Scriba venit vicinus; ut illo
Teſte palam ſcribat, teſtamentúmque ſigillet.
Tunc abeat, ſed ne per tela incedat inermis,
Induat invictam hanc galeam, quæ ſorde rubenti
Incruſtata novem e clavo per luſtra pependit,
Et fluitante anima capitales arceat ictus.

Nil ſincerum homini fundit Natura: voluptas
Et metus unà habitant : ſunt qui corpuſcula curant;
Expediunt animas alii poſcentibus undis,
Sanguinis aut avidis per vulnera cruda propinant.
Pace Britannus ovat genióq; illuſtrat alutam;
Gallia flet, patrios Aquitanus inebriat enſes.
Nunc ſilet aura omnis, ventis modo tecta ruebant.
Somnum adeunt inopes chordis vocalibus; at vos
Ite domum ſaturi, nec frigida ſtrata timete,
Vos, quibus intepuit viva ſartagine lectus.

FINIS.

hosqo

52

KERR &
RICHARDSON,
WHOLESALE STATIONERS
& BOOKSELLERS
89 Queen St
GLASGOW.